

Cirkulärnr: 1995:130
Diariernr: 1995/1867
Nyckelord: Skatteväxlingar 1996
Handläggare: Andreas Hagnell
Niclas Johansson
Sektion/Enhet: Finanssektionen
Datum: 1995-06-22
Mottagare: Kommunstyrelsen
Ekonomi/Finans
Rubrik: Förutsättningar för skatteväxlingar 1996

*Finanssektionen
Andreas Hagnell
Niclas Johansson*

1995-06-22

Kommunstyrelsen
Ekonomi/Finans

Förutsättningar för skatteväxlingar 1996

Förutsättningarna för skatteväxlingar 1996 är ännu ej klara. Eftersom det ändå är nödvändigt att i god tid ta ställning till eventuella skatteväxlingar 1996 redogör detta cirkulär för vad som gäller om riksdagen antar ett system som liknar det föreslagna utjämningsystemet.

Läget för det nya utjämningsystemet

Det föreslagna nya systemet för utjämning av skatteinkomster och kostnader i kommuner och landsting har ännu ej tagits av riksdagen. Riksdagen har ställt sig bakom de grundläggande principerna för det nya systemet men anser att en annan lagstiftningsteknik bör användas. Denna förändring skall dock ge i princip samma utfall för de enskilda kommunerna och landstingen. Riksdagen beslöt att regeringen skall återkomma till riksdagen med ett nytt lagförslag i sådan tid att det kan vara i kraft fr.o.m. den 1 januari 1996. Regeringen kommer att lägga propositionen i början av oktober.

Tidsgräns för skatteväxlingsansökan

När man i länet kommit överens om skatteväxling skall kommunerna lämna in en ansökan till finansdepartementet. Ansökan gäller en ändring i den förordning som reglerar de länsvisa skattesatserna. Därmed justeras utjämningsen med hänsyn till den nya skattesatsen. Ansökan skall in till departementet senast 1995-10-31. Vid ett sent riksdagsbeslut torde det dock vara möjligt att inkomma med ansökan senare.

Liksom tidigare kan ansökan göras av länsförbundet och biläggas fullmakter från samtliga kommuner, undertecknade av KS-ordföranden. Landstingets godkännande skall också bifogas eller inhämtas. Exempel på ansökan kan erhållas från Kommunförbundet.

Skatteväxlingsunderlag 1996

Skatteväxlingar underlättas i ett par avseenden i det föreslagna systemet. Landstinget och kommunerna i landstingsområdet har samma skatteunderlag. Inkomstutjämnningen på skatteväxlingssatsen blir 100%-ig, dvs alla kommuner får samma intäkt per invånare efter skatteväxlingen. Någon nationell kostnadsutjämnning finns ännu ej varken för psykiatri eller omsorger. Den ekonomiska regleringen sker alltså enbart genom genom skatteväxling utifrån ett riksgenomsnittligt skatteunderlag, motsvarande 100% av medelskattekraften.

- Skatteunderlag 1996 = Uppräknad medelskattekraft 1996 * antal invånare i länet 1/11 1995
- Uppräknad medelskattekraft 1996 = 1013,87 skkr, enligt prognos från Kommunförbundet (se cirk 1995:98)

Alternativt, om kostnaderna är i 1995-års nivå kan skatteväxlingssatsen räknas fram genom att dividera med 1995-års skatteunderlag, enligt föreslaget system för 1996.

- Skatteunderlag 1995 = Uppräknad medelskattekraft 1995 * antal invånare i länet 1/11 1994
- Uppräknad medelskattekraft 1995 = 987,94 skkr, enligt prognos från Kommunförbundet (se cirk 1995:98)

Vid skatteväxling kommer både den egna och den länsvisa skattesatsen i utjämnningssystemet att öka med skatteväxlingssatsen. (Den "avdragsfaktor" som används vid beräkning av den länsvisa skattesatsen 1996 skall ej påverkas. Den kvarstår på 2,91 kr för 1995-års riksgenomsnitt för ÄDEL och omsorger.)

RRV fastställer i december uppräkningsfaktorer för 1995 och 1996. Utfallet för 1994-års inkomster beräknas vara klart i början av december. Tidigare under hösten bör det dock finnas ett tillräckligt gott skatteunderlag på vilket skattesatsen kan räknas fram. Utfallsprognoser för 1994 kommer i slutet av augusti samt i mitten av september och oktober.

I avtal om skatteväxling mellan landsting och kommuner kan eventuellt en reservation införas om att i efterskott justera skatteväxlingssatsen om det verkliga utfallet skiljer sig betydligt från den prognos man baserat växlingen på.

Justera tidigare skattväxling för omsorgerna?

För de län där man redan har skatteväxlat och kommit överens med landstinget att man skall göra justeringar med hänsyn till utfallet av ändringar i

skatteutjämningsystemen kan en kompletterande skatteväxling göras 1996. Denna skall beakta skillnaden mellan det tidigare och det blivande skatteunderlaget. 1996 motsvarar skatteunderlaget 100% av medelskattekraften medan den gamla skatteväxlingen gjordes utifrån landstingets tidigare garantinivå på x % av medelskattekraften. I de län där landstingets egna skatteunderlag överstigit det garanterade har växlingen skett på landstingets tidigare egna skatteunderlag.

Den nya skatteväxlingsatsen kan erhållas genom att dividera 1995-års intäkter i mkr med 1995-års skatteunderlag, enligt 1996-års system ovan. Alternativt kan man räkna upp 1995-års intäkter i mkr till 1996 (med t ex skatteunderlagsförändringen 3,2% enligt cirk 1995:98) och sedan dividera med 1996-års skatteunderlag enligt ovan.

Tidigare växlingar och övergångsregler komplicerar bilden något

Att sju län redan före 1996 har skatteväxlat för omsorgerna utgör en komplicerande faktor i systemen. De sju länen har tidigare växlat på garantier och inkomstnivåer som i genomsnitt överstiger 100% av medelskattekraften. Effekten av detta blir vid systemändringen att mellanskillnaden sprids ut på alla kommuner i riket. Även de kommuner som inte växlat skulle därmed automatiskt få intäkter motsvarande några skatteören (högst ca 5 öre). Övergångsreglerna fryser dock delvis kvar intäkterna i de län som redan skatteväxlat. Övergångsreglerna hindrar också att det ökade bidrag som frigörs kommer alla kommuner till godo. Detta är mycket komplext och slår olika för olika kommuner inom ett län och mellan åren. Enligt vår bedömning är det därför helt ogörligt att beakta denna effekt vid skatteväxlingar 1996.

Justeringar av mellankommunalt utjämningsystem för omsorgerna?

I de flesta fall kräver systemomläggningen inga justeringar i de mellankommunala utjämningsystem som börjat löpa före 1996. Detta gäller i de län där den mellankommunala utjämnningen endast omfattar en kostnadsutjämnning och inte en intäktsutjämnning. Däremot kan justeringar behöva göras för Stockholms län, Jämtland och Bohuslän.

Psykiatri

De lagliga möjligheterna för att genomföra länsvisa skatteväxlingar för psykiatri 1996 föreligger, förutsatt att förslaget till nytt skatteutjämningsystem fastställs av riksdagen. Ett fortsatt landstingsbidrag 1996 fordrar däremot ny lagstiftning. För att genomföra en mellankommunal utjämnning för psykiatri kan ett kompletterande lagstöd vara nödvändigt. En sådan lagstiftning kommer i så fall att initieras av berörda departement så att den mellankommunala utjämnningen kan genomföras från 1996. (Frågan utvecklas ytterligare något i ett särskilt utskick i dagarna om psykiatri, från Socialdepartementet och Kommun- och Landstingsförbunden till länsförbunden och landstingen.)

Skatteväxling och höjd arbetsgivaravgift för EU

Till följd av EU-medlemskapet höjdes arbetsgivaravgiften 1995 med 1,5%, kallad allmän löneavgift. Kommuner och landsting skall kompenseras för den ökade kostnaden. I samband med omläggningen av skatteutjämnings- och statsbidragssystemen ges kompensationen som ett särskilt tillskott. Införandetilläggen överstiger införandeavdragen övergångsvis och staten använder kompensationen för den höjda arbetsgivaravgiften för att finansiera mellanskillnaden. 1996 får därför landstingen 1333 mkr och kommuner 1102 mkr, fördelade som ett bidrag per invånare. På längre sikt torde bidragen överföras i proportioner som närmare motsvarar fördelningen av verksamhet mellan kommuner och landsting.

Införandetilläggen och införandeavdragen läses utifrån 1995-års förutsättningar. Dvs ingen justering görs med hänsyn till skatteväxlingar 1996. Den kompensation landstinget får från staten ligger alltså kvar hos landstinget, och kommunernas kompensation ökas inte automatiskt av staten vid en skatteväxling. Vår sammantagna bedömning är därför att man bör hålla sig till huvudregeln att inkludera alla aktuella kostnader i skatteväxlingsunderlaget. Skatteväxlingsunderlaget 1996 bör alltså inkludera full arbetsgivaravgift, inklusive EU-avgiften.

Frågor

Frågor med anledning av detta cirkulär besvaras av Andreas Hagnell tel 08-772 42 50. Frågor om skatte- och utjämningsystemen besvaras av Niclas Johansson tel 08- 772 42 77.

SVENSKA KOMMUNFÖRBUNDET

Finanssektionen

Karin Rudebeck

Andreas Hagnell